

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการ (operational study) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลในผู้ป่วยสูงอายุก่อนได้รับการผ่าตัดใหญ่ หน่วยผ่าตัดและพักฟื้นสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2557

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ผู้สูงอายุก่อนเข้ารับการผ่าตัดใหญ่ชนิดวางแผนล่วงหน้า (elective surgery) ที่เข้ารับการรักษานในหน่วยผ่าตัดและพักฟื้นสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่
2. พยาบาลประจำหน่วยผ่าตัดและพักฟื้นสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ประกอบด้วย

1. ผู้ป่วยสูงอายุ คือ บุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่จะได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดใหญ่ที่หน่วยผ่าตัดและพักฟื้นสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ 1) ไม่มีประสบการณ์การผ่าตัดมาก่อน 2) ไม่มีแผนที่จะส่งผู้ป่วยเข้ารับการดูแลอย่างใกล้ชิดในหอผู้ป่วยหนัก (ICU) หลังผ่าตัด 3) ไม่มีปัญหาในการสื่อสาร สามารถพูดและฟังภาษาไทยได้ 4) ยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษา กำหนดเกณฑ์ในการยกเลิกอสาสมัครในการวิจัยคือ 1) ภายหลังการผ่าตัดต้องเข้ารับการดูแลในหอผู้ป่วยหนัก
2. พยาบาล คือพยาบาลที่ปฏิบัติงานประจำหน่วยผ่าตัดและพักฟื้นสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จำนวน 9 คน และมีความยินดีเข้าร่วมการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา ได้แก่

1.1 แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลในผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ ของ อุบลรัตน์ ชุ่มมะโน (2554) มีสาระสำคัญ 6 ด้าน ได้แก่ 1) การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยและจริยธรรม 2) การกำหนดคุณสมบัติผู้ป่วย 3) การประเมินผู้ป่วยก่อนให้ความรู้ 4) รูปแบบของการให้ความรู้ 5) เนื้อหาความรู้ก่อนผ่าตัดใหญ่ และ 6) การประเมินผลหลังการให้ความรู้

1.2 คู่มือการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกให้การให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลในผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ สำหรับพยาบาลที่ อุบลรัตน์ ชุ่มมะโน (2554) สร้างขึ้นเพื่อให้พยาบาลนำไปประกอบการใช้แนวปฏิบัติ โดยเนื้อหาประกอบด้วย การประเมินความวิตกกังวลของผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัด วิธีการให้ความรู้ เนื้อหาความรู้ที่ให้ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับ การปฏิบัติตัวของผู้ป่วยสูงอายุทั้งระยะก่อนผ่าตัด ขณะผ่าตัดและหลังผ่าตัด และวิธีประเมินความวิตกกังวลหลังการให้ความรู้

1.3 คู่มือการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัด ขณะผ่าตัดและหลังผ่าตัด โดยผู้ศึกษาประยุกต์จากคู่มือการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลก่อนผ่าตัดของ อุบลรัตน์ ชุ่มมะโน (2554)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยสูงอายุ ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพในปัจจุบัน รายได้ของตนเองเฉลี่ยต่อเดือน ความเพียงพอของรายได้ สิทธิการรักษา การวินิจฉัยโรคก่อนผ่าตัด โรคประจำตัวอื่นๆ จำนวนวันที่รับเข้าไว้เพื่อรอผ่าตัด ระยะเวลาที่ใช้ในการผ่าตัด ระยะเวลาที่ได้รับยาระงับความรู้สึก การวินิจฉัยโรคก่อนผ่าตัดและหลังผ่าตัด และการวิธีการผ่าตัด

2.2 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาล ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางการพยาบาล และระยะเวลาการปฏิบัติงานพยาบาลและห้องผ่าตัด

2.3 แบบสอบถามความวิตกกังวล และความต้องการทราบข้อมูลก่อนผ่าตัด (The Amsterdam Preoperative Anxiety and Information Scale [APAIS]) ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยโดย อภิญา กุณฑลลักษณ์ และคณะ (2552) มีข้อคำถาม 6 ข้อ ประกอบด้วย 1) ความวิตกกังวลด้านการได้รับยาระงับความรู้สึก

2 ข้อ 2) ความวิตกกังวลด้านการผ่าตัด 2 ข้อ และ 3) ความต้องการทราบข้อมูลด้านการระงับความรู้สึก และการผ่าตัด 2 ข้อ โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้เฉพาะข้อคำถามที่เกี่ยวกับความวิตกกังวลเท่านั้น ซึ่งลักษณะคำตอบมีลำดับคะแนนจากน้อยไปมาก จาก 1-5 ดังนี้ 1 หมายถึงเหตุการณ์นั้นไม่มีเลย 2 หมายถึง เหตุการณ์นั้นมีบ้าง 3 หมายถึง เหตุการณ์นั้นมีปานกลาง 4 หมายถึง เหตุการณ์นั้นมีค่อนข้างมาก และ 5 หมายถึงเหตุการณ์นั้นมีมากที่สุด

ในการแปลผล เนื่องจากข้อคำถามที่ใช้ประเมินระดับความวิตกกังวลของผู้ป่วยสูงอายุ มี 4 ข้อ จึงมีคะแนนตั้งแต่ 4-20 คะแนน และแบ่งระดับความวิตกกังวล ดังนี้ 4-11 หมายถึงมีระดับความวิตกกังวลต่ำ 12-15 หมายถึง ระดับความวิตกกังวลปานกลาง 16-20 หมายถึง ระดับความวิตกกังวลสูง

2.4 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ป่วยสูงอายุต่อการได้รับความรู้ตามแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวล ของ อุบลรัตน์ ชุ่มมะโน (2554) มีข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจจำนวน 1 ข้อ ให้ผู้ป่วยสูงอายุเลือกตอบตามความรู้สึก คำตอบเป็นแบบมาตรวัดเรียงลำดับตัวเลข 1-10 มีระดับความพึงพอใจเป็น 3 ระดับ คือ พึงพอใจน้อย คะแนน 1-3 พึงพอใจปานกลาง คะแนน 4-6 และพึงพอใจมาก 7-10

2.5 แบบประเมินความพึงพอใจของพยาบาลต่อการใช้นโยบายปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก สำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลในผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ของ อุบลรัตน์ ชุ่มมะโน (2554) มีข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจจำนวน 1 ข้อ ให้พยาบาลเลือกตอบตามความรู้สึก คำตอบเป็นแบบมาตรวัดเรียงลำดับตัวเลข 1-10 มีระดับความพึงพอใจเป็น 3 ระดับ คือ พึงพอใจน้อย คะแนน 1-3 พึงพอใจปานกลาง คะแนน 4-6 และพึงพอใจมาก 7-10 และมีข้อคำถามปลายเปิดอีก 1 ข้อ ให้พยาบาลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคจากการใช้นโยบายปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก สำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลในผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity)

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา ได้แก่ 1) แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลในผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ ของ อุบลรัตน์ ชุ่มมะโน (2554) 2) คู่มือการใช้นโยบายปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับพยาบาลให้การให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลในผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ 3) คู่มือการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัด ขณะผ่าตัดและหลังผ่าตัด ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแล้ว โดย อุบลรัตน์ ชุ่มมะโน

(2554) ได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ศัลยแพทย์ 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุ 1 ท่าน และอาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้แนวปฏิบัติ 1 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจนของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้ว ทั้งนี้ได้มีการเผยแพร่และนำแนวปฏิบัติไปทดลองใช้ มีการประเมินผลการใช้แล้ว และในการศึกษาครั้งนี้จึงได้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุ 1 ท่าน และอาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้แนวปฏิบัติ 1 ท่าน พยาบาลผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง (APN) สาขาการพยาบาลผู้สูงอายุ 1 ท่าน โดยใช้เครื่องมือประเมินคุณภาพของแนวปฏิบัติทางคลินิก (Appraisal of Guidelines Research and Evaluation [AGREE])

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำแบบทดสอบความวิตกกังวลและความต้องการทราบข้อมูลก่อนผ่าตัด (APAIS) ฉบับภาษาไทยของ อภิญา คุณทลลักษ์มี และคณะ (2552) ไปหาความเชื่อมั่นกับผู้ป่วยสูงอายุก่อนเข้ารับการผ่าตัดใหญ่ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จำนวน 10 ราย แล้วคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .88

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยการนำเสนอโครงการการค้นคว้าอิสระผ่านการทำหนังสือขอรับการพิจารณารับรองจริยธรรม จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อผ่านการอนุมัติแล้วผู้ศึกษาจัดทำเอกสารชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลและระยะเวลาดำเนินการศึกษาให้กับกลุ่มตัวอย่างรับทราบ พร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการตอบรับหรือปฏิเสธเข้าร่วมการศึกษา ระหว่างการวิจัยหากกลุ่มตัวอย่างไม่ต้องการเข้าร่วมในการศึกษาต่อจนครบตามเวลากำหนด กลุ่มตัวอย่างก็สามารถบอกเลิกได้ทันทีโดยไม่มีผลต่อการบริการพยาบาลหรือการบำบัดรักษาที่จะได้รับ พร้อมทั้งชี้แจงประโยชน์และผลเสียของการเข้าร่วมการศึกษา ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจะถูกเก็บเป็นความลับ จะนำเสนอในภาพรวมและนำไปใช้ประโยชน์ในทางการศึกษาเท่านั้น เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมเข้าร่วมการศึกษาผู้ศึกษาจึงให้ลงชื่อในเอกสารยินยอมเข้าร่วมการศึกษาเพื่อการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

การรวบรวมข้อมูล

ภายหลังโครงการฟื้นคืนคว่ำแบบอิสระได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ศึกษาดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการเป็นขั้นตอน ตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้ศึกษาทำหนังสือเสนอผ่านคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระและขออนุญาตในการดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งการเข้าถึงแฟ้มประวัติผู้ป่วย
2. เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้อำนวยการ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ผู้ศึกษาเข้าพบหัวหน้างานการพยาบาลผู้ป่วยสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยาและหัวหน้าหอผู้ป่วยที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีดำเนินการศึกษาและขอความร่วมมือในการดำเนินการศึกษา
3. ผู้ศึกษาดำเนินการตามขั้นตอนของการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้และประเมินประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกของสมาคมพยาบาลออนทารีโอ ประเทศแคนาดา (RNAO, 2012) ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การระบุปัญหา ทบทวนปัญหาและการเลือกใช้แนวปฏิบัติ

ผู้ศึกษานัดประชุมทีมพยาบาลผู้ใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกจำนวน 9 คนที่ปฏิบัติงานในหน่วยผ่าตัดและพักฟื้นสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ เพื่อนำเสนอแนวปฏิบัติที่ได้รับการประเมิน โดยใช้เครื่องมือประเมินคุณภาพของแนวปฏิบัติทางคลินิก (Appraisal of Guidelines Research and Evaluation [AGREE]) จากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ทีมทราบว่าแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลในผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ ของ อุบลรัตน์ ชุ่มมะโน (2554) มีค่าคะแนนด้านขอบเขตและวัตถุประสงค์ ร้อยละ 81.48 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ร้อยละ 86.11 ด้านขั้นตอนการพัฒนาแนวปฏิบัติ ร้อยละ 80.95 ด้านความชัดเจนและการนำเสนอ ร้อยละ 97.67 ด้านการประยุกต์ใช้ ร้อยละ 77.78 ด้านความเป็นอิสระของทีมจัดทำแนวปฏิบัติ ร้อยละ 88.89 ดังนั้น แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกนี้จึงมีความชัดเจน เหมาะสมต่อการนำไปใช้ โดยในช่วงสัปดาห์แรกของการใช้แนวปฏิบัติ จำนวน 1 ครั้ง คือ ในวันที่ 19 พฤษภาคม 2557 ใช้เวลาช่วงเช้าประมาณ 1 ชั่วโมง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอน วิธีการในการใช้แนวปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยใน

การใช้แนวปฏิบัติ รวมถึงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมวางแผน เตรียมความพร้อม ทำความเข้าใจให้ตรงกัน ก่อนที่จะนำแนวปฏิบัติไปใช้ ซึ่งทีมพยาบาลได้ให้ความสนใจรับฟังการนำเสนอของผู้ศึกษา รวมทั้งร่วมแสดงความคิดเห็น ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ และมีความยินดีให้ความร่วมมือกับผู้ศึกษา ในการนำแนวปฏิบัติไปใช้ รวมทั้งยินดีให้การสนับสนุน และช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินการด้านต่างๆ ของผู้ศึกษา เช่น การค้นหากลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ การจัดสถานที่ในการดำเนินกิจกรรม การจัดหาสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ในหน่วยงานที่สามารถนำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแนวทางของแนวปฏิบัติ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 การปรับปรุงแนวปฏิบัติให้เข้ากับบริบทของหน่วยงาน และการวิเคราะห์และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้แนวปฏิบัติ

ผู้ศึกษาประชุมร่วมกับทีมพยาบาล เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลของผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ จากผลสรุปการประชุมพบว่า แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลของผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ ของ อุบลรัตน์ ชุ่มมะโน (2554) เป็นแนวปฏิบัติที่มีความเป็นปัจจุบัน มีความคล้ายคลึงกันในสถานที่ปฏิบัติงาน อีกทั้งยังเป็นแนวปฏิบัติที่ใช้กับผู้สูงอายุที่เข้ารับการผ่าตัดใหญ่ในโรงพยาบาลและอยู่ในเขตภาคเหนือเหมือนกัน อย่างไรก็ตามแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลของผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ ของ อุบลรัตน์ ชุ่มมะโน (2554) เป็นแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกที่ใช้ในผู้ป่วยสูงอายุที่เข้ารับการผ่าตัดทั่วไป ไม่ได้ใช้เฉพาะผู้ป่วยสูงอายุที่เข้ารับการผ่าตัดทางนรีเวช ดังนั้น ผู้ศึกษาและทีมพยาบาลจึงได้เพิ่มเติมรายละเอียดในส่วนของการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคทางนรีเวช และปรับปรุงสภาพสถานที่ซึ่งมีความแตกต่างกันทางด้านสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล กำหนดผลลัพธ์คือ สัดส่วนของผู้สูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่กลุ่มที่ใช้แนวปฏิบัติที่มีความวิตกกังวลระดับต่างๆ น้อยกว่าก่อนการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกและผู้ป่วยสูงอายุและทีมพยาบาลมีความพึงพอใจต่อการใช้แนวปฏิบัติในระดับมาก รวมทั้งระบุ วิเคราะห์ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในองค์กร คือ พยาบาลที่ปฏิบัติงานในหน่วยผ่าตัดและพักฟื้นสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จำนวน 9 คน

2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกองค์กร คือ ผู้สูงอายุก่อนเข้ารับการผ่าตัดใหญ่ชนิดวางแผนล่วงหน้า ได้แก่ การผ่าตัดทางนรีเวชกรรมที่ได้รับการดูแลตามแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลของผู้สูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ หน่วยผ่าตัดและพักฟื้นสูติ

ศาสตร์และนรีเวชวิทยา โรงพยาบาลมหาสารคามนครเชียงใหม่ ในระหว่างระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2557

3) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระหว่างองค์กร คือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล และคณะกรรมการบริหารโรงพยาบาล ผู้ศึกษาได้ขอคำปรึกษาและนำเสนอแผนการดำเนินงานผ่านทางหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โดยอธิบายถึงวัตถุประสงค์ และความสำคัญของการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลของผู้สูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่มาใช้ในหน่วยงาน เพื่อให้มีความเข้าใจที่ตรงกันก่อนการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกไปใช้ เพื่อให้หัวหน้าฝ่ายการพยาบาลนำเสนอแผนการใช้แนวปฏิบัติดังกล่าวในที่ประชุมคณะกรรมการบริหาร เพื่อให้ได้รับความเห็นชอบในการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินปัญหาอุปสรรคและสิ่งสนับสนุนในการนำแนวปฏิบัติไปใช้

ผู้ศึกษาและทีมพยาบาลประเมินความพร้อมของหน่วยงานและผู้ใช้นโยบายปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก จากการประชุมร่วมกันเพื่อปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับหน่วยงาน มีการนำแนวปฏิบัติไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ จำนวน 10 ราย แล้วสรุปผลการนำแนวปฏิบัติไปทดลองใช้เสนอในที่ประชุมทีมพยาบาลเพื่อรับทราบ และพิจารณาการปรับปรุงแนวปฏิบัติในสาระสำคัญให้เหมาะสมกับบริบทของโรงพยาบาลมหาสารคามนครเชียงใหม่ตามคำแนะนำของทีมพยาบาล มีการจัดประชุมทีมพยาบาลเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่นำไปใช้ โดยการจัดอบรมเพื่อทำความเข้าใจกับห้องผ่าตัด โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก โดยนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลของผู้สูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ ของ อุบลรัตน์ ชุ่มมะโน (2554) เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน นำเสนอหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก ดังนี้

1) ผู้ศึกษานำเสนอวิธีการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกแก่ทีมพยาบาล ใช้เวลาประมาณ 45 นาที โดยผู้ศึกษาอธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาของแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกในการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลก่อนผ่าตัดใหญ่ ประกอบด้วยขั้นตอนการประเมินความวิตกกังวลของผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัด วิธีการให้ความรู้ เนื้อหาความรู้ที่ทำให้ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยสูงอายุ ทั้งระยะก่อนผ่าตัด ระยะผ่าตัดและหลังผ่าตัด และการประเมินความวิตกกังวลหลังการให้ความรู้ พร้อมทั้งแจกคู่มือการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกในการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลก่อนผ่าตัดใหญ่แก่พยาบาลอ่านประกอบ และสามารถซักถามผู้ศึกษาเพิ่มเติมได้

2) ผู้ศึกษานำเสนอวิธีการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกแก่พยาบาลประจำหอผู้ป่วยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หอผู้ป่วยนรีเวชกรรม 3 หอผู้ป่วยพิเศษนรีเวชกรรม ใช้เวลา 1 ชั่วโมง โดยผู้ศึกษาอธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาและขั้นตอนของแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกในการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลก่อนผ่าตัดใหญ่ ประกอบด้วยขั้นตอนการประเมินความวิตกกังวลของผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัด วิธีการให้ความรู้ เนื้อหาความรู้ที่ให้ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยสูงอายุ ทั้งระยะก่อนผ่าตัด ระยะผ่าตัดและหลังผ่าตัด การประเมินความวิตกกังวลและการประเมินความพึงพอใจของผู้ป่วยสูงอายุหลังได้รับการพยาบาลตามแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก พร้อมทั้งขอความร่วมมือจากพยาบาลประจำหอผู้ป่วยประเมินความพึงพอใจของผู้ป่วยสูงอายุในวันที่แพทย์อนุญาตให้กลับบ้าน

ขั้นตอนที่ 4 การเลือกและปรับปรุงกลยุทธ์ในการนำแนวปฏิบัติไปใช้

1) ผู้ศึกษาและทีมผู้ใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกได้จัดการประชุมเพื่อวางแผนการนำไปใช้และกำกับติดตามระหว่างการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก โดยการจัดตั้งสนับสนุนในการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกโดยเผยแพร่แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกภายหลังการนิเทศ มีการแจกคู่มือการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลของผู้สูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ให้กับพยาบาล จัดทำคู่มือการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลก่อนผ่าตัดใหญ่และแบบสอบถามความวิตกกังวล และความต้องการทราบข้อมูลก่อนผ่าตัดไว้ที่หน่วยผ่าตัดและพักฟื้นสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ โดยจัดไว้ในชั้นหนังสือและบรรจุเนื้อหาทั้งหมดทั้งคู่มือและวิธีการใช้แนวปฏิบัติไว้ในคอมพิวเตอร์ประจำหอผู้ป่วยและมีการจัดทำแผนผังแสดงขั้นตอนของการใช้แนวปฏิบัติ โดยติดไว้ที่บอร์ดของหน่วยงานเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้และเพื่อให้พยาบาลทุกคนเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน และการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อประเมินปัญหา อุปสรรคของการใช้แนวปฏิบัติและแนวทางการแก้ไขปัญหาเมื่อมีการประชุมประจำสัปดาห์ของหอผู้ป่วย

2) ผู้ศึกษาดำเนินการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลของผู้สูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ภายหลังการพินิจสถิติกลุ่มตัวอย่าง โดยเริ่มจากการแนะนำตนเอง ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของการทำการศึกษา ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลและระยะเวลา พร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ โดยไม่มีผลต่อการบริการพยาบาล พร้อมทั้งชี้แจงประโยชน์ และผลเสียของการเข้าร่วมการศึกษา จากนั้นจึงให้กลุ่มตัวอย่างเซ็นต์ชื่อในเอกสารยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

2. ประเมินผู้ป่วยก่อนให้ความรู้ โดยประเมินข้อมูลทั่วไปประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว การจ่ายค่ารักษาพยาบาล และประเมินข้อมูลการผ่าตัด ความเข้าใจเกี่ยวกับโรค ชนิดของการได้รับยาระงับความรู้สึก ประวัติการเจ็บป่วยในอดีต ระยะเวลาที่อยู่โรงพยาบาลเพื่อรอรับการผ่าตัด ประสบการณ์ผ่าตัดที่เคยได้รับ และการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการผ่าตัดที่แตกต่างกัน

3. ประเมินความวิตกกังวลของผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ ก่อนการให้ความรู้โดยใช้แบบสอบถามความวิตกกังวล และความต้องการทราบข้อมูลก่อนผ่าตัด (The Amsterdam Preoperative Anxiety and Information Scale [APAIS]) โดยประเมินก่อนการให้ความรู้ตามแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก

4. ดำเนินการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลแก่ผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ โดยบรรยายแบบรายบุคคลในตอนเย็นของวันแรกของผู้สูงอายุเข้าพักในโรงพยาบาล มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ป่วยสูงอายุต้องเผชิญตามลำดับ ตั้งแต่ก่อนผ่าตัดจนถึงผ่าตัดเสร็จ ใช้เวลา 20 นาที และให้ความรู้ในส่วนของปฏิบัติตัวหลังผ่าตัดอีกครั้งตอนเย็นก่อนวันผ่าตัด ใช้เวลา 20 นาที ที่ห้องให้สุศึกษาที่หอผู้ป่วย ในบรรยากาศที่สงบ หลีกเลียงการรบกวนจากผู้อื่น ใช้ถ้อยคำที่เข้าใจง่าย ด้วยท่าทีที่เป็นมิตร และแจกคู่มือการปฏิบัติตัวก่อนและหลังผ่าตัดใหญ่ให้ผู้สูงอายุอ่านเพิ่มเติมได้

5. ประเมินความวิตกกังวลของผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ หลังการให้ความรู้โดยใช้แบบสอบถามความวิตกกังวล และความต้องการทราบข้อมูลก่อนผ่าตัด (The Amsterdam Preoperative Anxiety and Information Scale [APAIS])

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบและการประเมินผลลัพธ์ของการใช้แนวปฏิบัติ

ผู้ศึกษาและทีมพยาบาลมีการประชุมเพื่อวางแผนการใช้และกำกับติดตามระหว่างการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก ดังนี้

1) ติดตาม นิเทศ และกำกับให้มีการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลของผู้สูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่กับผู้สูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่อย่างสม่ำเสมอ โดยผู้ศึกษามีการติดตามและกำกับจากการประเมินพยาบาลเป็นรายบุคคล โดยเฉลี่ยคนละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งให้ความรู้แก่พยาบาลในการปฏิบัติการดูแลผู้สูงอายุตามแนวปฏิบัติหลังจากเสร็จกิจกรรมการพยาบาล ระหว่างเวลา 15.30-16.00 น. เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามแนวปฏิบัติได้ถูกต้องและให้การดูแลอย่างต่อเนื่องทุกวัน

2) จัดทำแผนผังแสดงขั้นตอนการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลของผู้สูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ โดยติดไว้บริเวณผนังเคาเตอร์พยาบาล เพื่อให้สามารถมองเห็นได้ง่ายและชัดเจน

3) จัดให้มีการประชุมปรึกษากันในทีมพยาบาลในวันที่มีการประชุมประจำสัปดาห์ เวลา 08.30 น.- 09.00 น. โดยทีมพยาบาลจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อรับทราบปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติอย่างน้อย 1 ราย/ครั้ง รวมทั้งจัดการกับปัญหาและลดอุปสรรคที่พบในการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติ จากการประชุมกลุ่มพบว่า บางครั้งการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกต้องใช้เวลานอกเวลาทำงานไปให้ความรู้แก่ผู้ป่วยสูงอายุ เนื่องจากภาระงานมาก ได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้ โดยเสนอให้พยาบาลที่เสร็จจากการช่วยผ่าตัดเป็นผู้ไปให้ความรู้แก่ผู้ป่วยสูงอายุ

4) ทำการตรวจสอบข้อมูลและให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างการดำเนินการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลของผู้สูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่จากแบบบันทึกต่างๆ เช่น แบบสอบถามความวิตกกังวลและความต้องการทราบข้อมูลก่อนผ่าตัด รวมทั้งติดตามข้อมูลและผลการปฏิบัติทุกวัน หากพบว่าทีมผู้ใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกคนใดยังมีการบันทึกหรือปฏิบัติที่ไม่ได้เป็นไปตามแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก ผู้ศึกษาจะชี้แนะและให้คำแนะนำเพิ่มเติมเป็นรายบุคคล เพื่อให้ทีมผู้ใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกมีความเข้าใจตรงกันและปฏิบัติได้ถูกต้อง

5) ติดตาม ประเมินผลของกระบวนการ และปรับปรุงกระบวนการในการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ โดยเน้นกิจกรรม ในทันทีที่ผู้ป่วยสูงอายุได้รับการลงทะเบียนชื่อในรายการผ่าตัด (schedule) ร่วมกับให้ญาติมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้ป่วยสูงอายุ

6) จัดทำบอร์ดสรุปผลงานการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลของผู้สูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ในแต่ละเดือน เพื่อเป็นการกระตุ้นและประเมินความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแนวปฏิบัติทางคลินิก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่และพยาบาลห้องผ่าตัด วิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา

2. สัดส่วนของผู้สูงอายุที่มีระดับความวิตกกังวลก่อนผ่าตัดใหญ่ในระดับต่างๆ ระหว่างก่อนและหลังการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลตามแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก เปรียบเทียบด้วยสถิติแมคนีมาร์ (McNemar's statistics)

3. ความพึงพอใจของผู้ป่วยสูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ หลังได้รับความรู้ตามแนวปฏิบัติทางคลินิก สำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลของผู้สูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่วิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา

4. ความพึงพอใจของพยาบาลห้องผ่าตัดต่อการใช้นโยบายทางคลินิกสำหรับการให้ความรู้เพื่อลดความวิตกกังวลของผู้สูงอายุก่อนผ่าตัดใหญ่ วิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved